

Διεθνής Ημέρας Ευαισθητοποίησης για την Υπερβολική Δόση

Σήμερα, 31 Αυγούστου η Διεθνής Ημέρας Ευαισθητοποίησης για την Υπερβολική Δόση. Σήμερα, διεκδικούμε τη(ν) ενημέρωση, πρόληψη και μείωση της υπερβολικής δόσης και κατ' επέκταση των θανάτων που αυτή επιφέρει.

Τι είναι η υπερβολική δόση;

Σύμφωνα με το IOAD, υπερδοσολογία αποτελεί η λήψη ενός φαρμάκου/ναρκωτικής ουσίας (ή συνδυασμού πολλών) σε ποσότητα μεγαλύτερη από ό,τι μπορεί να αντέξει ο οργανισμός. Υπάρχουν σημάδια και συμπτώματα, τα οποία διαφέρουν ανάλογα με τον τύπο της ουσίας που χρησιμοποιείται. Όλες οι ουσίες μπορεί να προκαλέσουν υπερβολική δόση, συμπεριλαμβανομένων των συνταγογραφούμενων φαρμάκων.¹

Διεθνής Εικόνα:

- ✓ Οι θάνατοι από υπερβολική δόση ναρκωτικών ουσιών παραμένουν υψηλότεροι από το ετήσιο σύνολο θανάτων για τα τροχαία ατυχήματα και το AIDS, ενώ η επιταχυνόμενη αύξησή τους τα τελευταία χρόνια έχει μειώσει το συνολικό προσδόκιμο ζωής στις Ηνωμένες Πολιτείες.
- ✓ Στις ΗΠΑ από το 2013 έως το 2017 ο αριθμός των θανάτων από υπερβολική δόση αυξήθηκε κατά 90%.
- ✓ Το 2017 καταγράφηκαν 70.237 θάνατοι στις ΗΠΑ και 8.238 σε κράτη-μέλη της Ε.Ε.
- ✓ Το 4% **όλων** των θανάτων στην Ευρώπη, ατόμων ηλικίας 15-39 ευθύνονται σε υπερβολική δόση ναρκωτικών.
- ✓ Δύο στους τρεις θανάτους από υπερβολική δόση ναρκωτικών το 2018 σχετιζόταν με οπιοειδή (στην πλειοψηφία τους από συνδυασμό ναρκωτικών ουσιών). Το μεγαλύτερο ποσοστό οφείλεται στη χρήση συνθετικών οπιοειδών (φαιντανύλη).²
- ✓ Οι θάνατοι από παράνομα ψυχοδιεγερτικά, όπως η μεθαμφεταμίνη, αυξήθηκαν περισσότερο από 250 τοις εκατό μεταξύ 2008 και 2015 και κατά 33% μεταξύ 2016-2017.³

---

¹ [Overdose Basics](#)

² Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ανωτέρω, μπορείτε να επισκεφθείτε τα:

1. [Facts & Stats](#)
2. [Drug-related deaths and mortality in Europe](#)
3. [Data Overview | Drug Overdose](#)

³ <https://www.sfdph.org/dph/files/MethTaskForce/Meeting%201%20Issue%20Brief.pdf>

- ✓ Η περίοδος της πανδημίας του COVID-19 έχει επηρεάσει δραματικά και τους θανάτους από υπερβολική δόση, καθώς σε πολλές πολιτείες των ΗΠΑ και επαρχίες του Καναδά σημειώνεται ρεκόρ θανάτων, με ανησυχία για μεγαλύτερη αύξηση μέσα στο έτος.⁴

Ας μιλήσουμε για την Ελλάδα:

1. Αριθμοί και Καταγραφή Θανάτων

Σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (ΕΚΤΠΝ) παρατηρείται μείωση των θανάτων από υπερβολική δόση στα έτη 2005- 2016, ενώ αναφέρεται 50% αύξηση κατά το 2017-2018.

Ωστόσο, ο τρόπος καταγραφής των θανάτων στην Ελλάδα αποτελεί αντικείμενο έντονης κριτικής και αμφισβήτησης τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Έως το 2017, η καταγραφή προέρχεται από το Τμήμα Ναρκωτικών της Δ/σης Δημόσιας Ασφάλειας της Ελληνικής Αστυνομίας και πλέον το ΕΚΤΠΝ σε συνεργασία με την ΕΛΣΤΑΤ διερευνεί περαιτέρω το ζήτημα.⁵

Η Ελλάδα αποτελεί τη μοναδική Ευρωπαϊκή Χώρα χωρίς επίσημα δεδομένα στο EMCDDA (Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης για τα Ναρκωτικά και την Τοξικομανία).⁶

2. Πολιτικές Μείωσης Βλάβης

Η μείωση της βλάβης σε σχέση με τα ναρκωτικά επιδιώκει τον περιορισμό των χειρίστων βλαβών (επιπολασμός ασθενειών, θάνατοι κλπ), χωρίς όμως να επιβάλει αναγκαστικά τη μείωση της κατανάλωσης.⁷ Μερικές πολιτικές της είναι:

i. Χώροι Εποπτευόμενης Χρήσης (ΧΕΧ)

Οι ΧΕΧ σκοπεύουν στην προαγωγή της υγείας των ενεργών χρηστών ναρκωτικών ουσιών, την προστασία της δημόσιας υγείας, την πρόληψη και έγκαιρη παρέμβαση για την αντιμετώπιση υπερδοσολογίας, την κινητοποίηση και διασύνδεση με προγράμματα θεραπείας, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

Η δημιουργία ΧΕΧ νομοθετήθηκε⁸ το 2019, 6 χρόνια μετά το κλείσιμο του ΟΔΥΣΣΕΑ, του πρώτου τέτοιου χώρου που είχε ανοίξει ο ΟΚΑΝΑ. Παρόλ' αυτά, ένα χρόνο μετά, καμία κίνηση δεν έχει γίνει για τη λειτουργία τους.

ii. Ναλοξόνη

Η Ναλοξόνη μπορεί να επαναφέρει στη ζωή τον άνθρωπο που έχει λάβει υπερβολική δόση ουσιών. Μπορεί να χορηγηθεί με ενδοφλέβια χρήση ή σε μορφή σπρέι, εισπνεόμενο από τη μύτη. Μέσα σε 5 λεπτά το πολύ από την χορήγησή της, η ναλοξόνη έχει επαναφέρει την αναπνοή του ατόμου και δεν παρουσιάζει καμία αντένδειξη.

Στην Ευρώπη η διάθεση και χορήγησή της ως μέτρο μείωσης βλάβης αποτελεί κοινή και διαδεδομένη πρακτική (στους ΧΕΧ και ατομικά σε Take-Home προγράμματα).

---

⁴ [Issue brief: Reports of increases in opioid-related overdose during COVID pandemic](#)

⁵ https://www.ektepn.gr/sites/default/files/2020-06/Ethsia-Ekthesh-Ektepn-2018_0.pdf

⁶ [Drug-related deaths and mortality in Europe](#) σελ. 5

⁷ <https://www.okanampa.gr/component/k2/item/34-meiosi-tis-vlavis-kai-narkotika>

⁸ Υπουργική Απόφαση 2α/οικ.40101/2019 - ΦΕΚ 2266/Β/11-6-2019

Στην Ελλάδα, η ναλοξόνη βρίσκεται μόνο ως νοσοκομειακό φάρμακο και η ελεύθερη πρόσβαση σε αυτή απουσιάζει μέχρι και από τον εθνικό σχεδιασμό για τα ναρκωτικά.⁹

iii. Παροχή καθαρού υλικού χρήσης στους ανθρώπους που ζουν σε κατάσταση δρόμου

- a. Η παροχή καθαρού ενέσιμου υλικού από ομάδες δρόμου αποτελεί μια περιορισμένη, αλλά ασκούμενη πρακτική στην Ελλάδα. Τέτοιες δράσεις πραγματοποιεί συνήθως το ΚΕΘΕΑ, ο ΟΚΑΝΑ, το ΚΕΛΠΝΟ, και οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών.
- b. Η παροχή εισπνεόμενου υλικού **απουσιάζει απόλυτα** από το ελληνικό πεδίο, αν και η χρήση αυξάνεται κατακόρυφα και μαζί της οι θάνατοι. Στην Αθήνα παρατηρούμε δραματική αύξηση χρήσης "σίσα", δηλαδή κρυσταλλικής μεθαμφεταμίνης, αμφισβητήσιμης ποιότητας, με ραγδαίες επιπτώσεις στην υγεία.

Η παροχή καθαρού υλικού χρήσης στερείται θεσμικής κάλυψης. Οι φορείς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που την ασκούν κινούνται σε θολό τοπίο.

ΓΙΑΤΙ;

Οι 'καλές πρακτικές' είναι πολυπληθείς σε διεθνές επίπεδο. Ο μοναδικός υπεύθυνος των θανάτων από υπερβολική δόση είναι η πολιτεία και οι πολιτικές που έχουν ασκηθεί τα τελευταία 30, τουλάχιστον, χρόνια.

Τα πολιτικά κόμματα μπορεί να εναλλάσσονται, μα οι πολιτικές θανάτου παραμένουν, στοχοποιώντας και στιγματίζοντας τους ανθρώπους. Το κοινωνικό στίγμα και η καταστολή αυξάνει τον κίνδυνο θανάτου, αφού απομονώνει και περιθωριοποιεί το άτομο που δεν έχει ουσιώδη πρόσβαση στη δημόσια υγεία και σε υπηρεσίες θεραπείας και ενημέρωσης.

¹⁰

Τον τελευταίο ένα χρόνο η καταστολή - κυρίως με όχημα την COVID-19 εποχή - είναι το κύριο αφήγημα μιας αυταρχικής διακυβέρνησης που το μόνο της μέλημα είναι η εικόνα της.

Η ζωή των ανθρώπων που κάνουν προβληματική χρήση ψυχοδραστικών ουσιών μετράει!

---

⁹ Διάβασε περισσότερα στο [Θα έσωζες τον άνθρωπο που αγαπάς;](#)

¹⁰ [Stigma as a fundamental hindrance to the United States opioid overdose crisis response](#)